

- רכ"ה -

לדור על חוף הים

כתב מדרש תלפיות [ענף אפוד] מספר שלטי הגבורים [לר' אברהם הרופא משער אריה ז"ל], וז"ל: וניתן היהלום לזבולון הואיל כי כל בני שבטו היו מאריכים ימים ולא היו יראים מדברים המחליאים דומים ליהלום שיחי' זמן רב ולא ימות עד עדן עדנין ופלג עדן מפני שהדרים על חוף הים יאריכו ימים שם יותר מהדרים בהרים שהם על הנהרות והמים המתוקים. עכ"ל.

- רכ"ו -

לעמוד על יד הגוסס

מובא בשו"ע יו"ד [סי' שלט' ס"ד] כיון שנטה אדם למות אין רשאי ליפרד ממנו כדי שלא תצא נפשו והוא יחיד.

וברמ"א שם: ומצוה לעמוד על האדם בשעת יציאת נשמה שנא' ויחי עוד לנצח לא יראה השחת כי יראה חכמים ימותו. [תהלים מ"ט] [הגהות אלפסי] עכ"ל.

- רכ"ז -

קניית קבר מחיים

מבואר בארחות רבינו [ח"ד] שרבינו הקהילות יעקב זצ"ל אמר שקניית קבר זה סגולה לאריכות ימים, ואינו יודע היכן זה כתוב,

רק כך אומרים.

וכן בספר דולה ומשקה [עמוד ש"ע] נשאל בנו הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א בענין זה וענה "כך אומרים". עכ"ל. וכן כתב בתשובות והנהגות [ח"א סי' תשי"ג] ששמע כך.

וידידי הרה"ג ר' בנימין שפירא שליט"א העירני למ"ש בספר ליקוטי אש בתחילת הספר בקונטרס תולדות אש להרה"ח ר' אברהם שלמה ברים זצ"ל וז"ל: כשהתאגדו יחדיו שרידי החסידים שזכו לחזות בנועם פני בעל השפת אמת זצ"ל כדי לרכוש להם חלקת קבר סמוכות זה לזה, נכנסו לשאול את בעל "הבית ישראל" זצ"ל אם ראוי הדבר לעשותו. הרבי השיב כי הוא בעצמו יבחר להם את המקום המוכשר להיטמן בו. ובהנחיית הרבי רוכש רבי אברהם מצבה בחייו ואף חורט על המצבה את שמו כסגולה לאריכות ימים. והמצבה הועמדה כשהכיתוב מופנה כלפי מטה במשך כעשרים וחמש שנה - עד שנפטר בגיל מאה שנה. עכ"ל.

ואולי יל"פ לפי דבריהם הטעם שבדור המדבר אחרי הגזירה שהם צריכים למות במדבר, מובא דבכל ט' באב חפרו כולם קבריהם ונכנסו לתוכו ללון וחלק נשארו וחלק קמו. למה עשו כן? אלא הכינו קבר כסגולה לאריכות ימים.

והג"ר חיים ליב חרל"פ בספר אור חיים [דף כ"ד] כתב הסבר לדבר וז"ל: יש אשר קונים מקום קבורה בחייהם משום דידוע שהוא סגולה לאריכות ימים. אולם הצדיק לא קונה הקבר עבור הסגולה לאריכות ימים, אלא להיפך, משום שכל חייו הוא רק הכנה עבור הזמן שלאחר המיתה, וא"כ מן הראוי להכין עצמו לכך כמה שאפשר, ונראה דזה גופא הסגולה לאריכות ימים שיש בקניית קבר מחיים, דמי שחי כל ימיו עבור הזמן שלאחר המיתה, ומכין עצמו לכך, הוא זה שמבין ומעריך מה זה חיים, ולו ראוי ליתן אריכות ימים. עכ"ל.

ולענ"ד יש להעיר ממ"ש בשו"ת ח"ס [חלק יו"ד סי' שכ"ו אות ג']
 וז"ל: אין אדם מחויב להכין לו צרכיו בחייו כי לא מקדים אינש
 פורענותא לנפשו וגם כי איננו יודע להיכן רגלוהי מובילין יתי', והרי
 קמן אברהם אבינו ע"ה ידע מאז ומעולם קדושת מערת המכפלה
 ולא פנה לזה עד שמתו מוטל לפניו. עכ"ל.

ובערוך השולחן [יו"ד סי' של"ט ס"ה] מחלק בין בריא למסוכן -
 דדוקא אם הוא מסוכן אל תפתח פה לשטן.

ושוב ראיתי בשו"ת ריב"ש [סי' קי"ד] דמוכח כדבריו עיי"ש. ועיין
 עוד בשו"ת ציון לנפש חי' [סי' כ"א] ושו"ת ישכיל עבדי [ח"ח סי' ל"ב].

- רב"ח -

מניעת טלמולי הדרכים

מבואר במדרש רבה [פר' לך לך, ל"ט י"א] מבית לבית חלוק. מאתר
 לאתר נפש. ופרש"י אפי' כשאין אדם יוצא אלא מבית לבית אי אפשר
 שלא יאבד חלוק או דבר אחר. וכשעובר מאתר לאתר [ממקום למקום]
 פעמים שמאבד נפש אחת מנפשות ביתו מרוב הדרך והטורח.

- רב"ט -

לא להחטיא את חבריו

איתא בסנהדרין [דף נ"ה] מה אילנות [של אשירה דכתיב בהן תשרפון
 באש, רש"י] שאין אוכלין ואין שותין ואין מריחין אמרה תורה השחת,

שרוף, וכלה, הואיל ובא לאדם תקלה על ידן. המתעה את חבירו מדרכי חיים לדרכי מיתה על אחת כמה וכמה.

חוטא ומחטיא קובר את אשתו ובניו ובני ביתו. [מרגניתא דבי רב, הובא באוצר מדרשים דף 355].

- ר"ל -

לספר סיפורים מהבעש"ט זי"ע

אמר הבעל התניא זצ"ל כשמספרים סיפור מהבעש"ט זי"ע הרי זה סגולה לאריכות ימים ופרנסה בשפע. [ליקוטי דיבורים ליקוט יד' דף 341].

אוצר החכמה

- רל"א -

עד מאה ועשרים

מובא בספר ממגד גבעות עולם [חלק א' דף ק' - קא'] שמעתי בשם מרן הגר"ח זצ"ל שאסור לומר שתחי' עד מאה ועשרים, די ש בזה משום איסור של קללה שהרי יכול לחיות יותר ונמצא שמקללו במה שמגביל לו את החיים עד מאה ועשרים.

וכן הגאון רבי יעקב קמינצקי זצ"ל הי' נגד מליצה זו.

וכעי"ז מובא שבסוף ימיו של הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל הוצרך לעוזר שיעזור לו בצרכי גופו החלוש. וממשלת נוא יארק היתה מוכנה לממן הוצאה זו, אבל הי' צורך למלא טופס ולפרט בו

כמה שנים מעריכים שימשך החולי ויצטרכו לעזרה הזאת. והגר"מ זצ"ל הי' אז בן תשעים שנה והיו יכולים לכתוב שהוא יצטרך את העזרה לא יותר מעוד שלושים שנה, אך הגר"מ זצ"ל סירב למלא את הטופס הזה. ואף שסירוב זה הי' כרוך בהפסד עצום של ממון, מ"מ לא הי' מוכן בשום אופן לכתוב זמן שירמוז על סופו, ואף בגיל מופלג, עכ"ל.

- רל"ב -

אמן של ברכת הפורש והמחזיר

אמר הרה"ק רבי ליבער הגדול מבארדיטשוב זצ"ל לדקדק לענות אמן אחר ברכת המחזיר שכינתו לציון וברכת הפורש סוכת שלום [שיש בריות שממהרים לענות מודים דרבנן וכן ושמרו בליל ש"ק, ואינם זהירים לענות אמן בסיום ברכת הש"ץ או שחוטפים אותו קודם זמנו], וזה מסוגל לאריכות ימים ושנים [צרור החיים אות פ"ט]. (א.ה. הוסיפו רבותינו בענין זה מליצה נאה מהפסוק [זכריה א' י"ד] "קנאתי לירושלים ולציון קנאה גדולה". היינו שצריך ללבוש קנאה על אמן של "ועל ירושלים" [בהפורש סוכת שלום] ואמן של "המחזיר שכינתו לציון").

הגה"ק בעל מנחת יעקב זיע"א נתן רמז לדבר "זקן בא בימים" סופי תיבות "אמן" ללמדנו שכל העונה אמן בכוונה הראויה, יזכה לאריכות ימים ולשנים טובות.

